

Bij nader onderzoek blijken dit lange, dicht bij elkaar geplaatste, evenwijdig loopende rijen te zijn, van gebogen haartjes.

Een heel licht zoete geur is soms waarneembaar. Bij het vliegen, of in rust, is deze vouw vast tegen den vleugel aangesloten, en vrijwel onzichtbaar, daar de onderzijde zwart gekleurd is.

Bij de »*Discophora lepida*« is deze vouw geplaatst op het midden van den ondervleugel, en schijnt zoo'n sterken geur af te geven, dat een oud-verzamelaar hier altijd wist te zeggen, of er een ♂ in de buurt was.

Voor de waarheid hiervan kan ik niet instaan, daar ik nog geen gelegenheid gehad heb, dit zelf waar te nemen.

Het is te betreuren, dat deze zoo interessante studie van vlinders hier nog zoo erg weinig onderzocht is, en er bijna geen werken bestaan, waar men uit zou kunnen leeren. Mocht u een werk weten, wat me van hulp zou kunnen zijn, dan houd ik me voor den titel ervan zeer aanbevelen.

Goverakelle Estate, Demodera, Ceylon, 19 Nov. 1916.

A. C. TUTEIN—NOLTHENIUS

Het trekken van vlinders, ook van andere insecten is een verschijnsel, dat ook bij ons in Holland vrij dikwijls wordt waargenomen. Haast ieder jaar hebben wij een trek van *Libellula depressa* of van *L. quadrimaculata* en ook vaak van het gewone koolwitje. Over oorzaak en doel van dat trekken is weinig bekend, heel dikwijls vergaat het heele gezelschap in zee. Intusschen wordt ons land in den zomer bereikt door veel vlinders uit Zuidelijke streken, die zich dan hier voortplanten o.a. doodshoofdvlinder, windepilstaart, lucernevlinder en dikwijls zeker ook atalanta, distelvlinder en, naar ik meen, ook blauwtjes. In verband met het verblijf van den vlinder op den Adamspiek is het misschien van belang, er op te wijzen, dat veel insecten hoog gelegen plaatsen zoeken om er te dansen en te paren. Ik heb in Zwitserland op zonsopgangbergtoppen bij het kriecken van den dag wel heele zwermen dazen waargenomen, die daar dansten als muggen en al hun bloeddorst hadden vergeten. Ook neemt men wel eens aan, dat door stijgende luchtstroomen de insecten tegen hun wil naar die hoge toppen worden meegevoerd.

Het reukapparaat van *Ornithoptera* is zeer mooi. Misschien interesseert het u, dat *Danaïs* ook een reukapparaat heeft, maar dan aan het achterlijf. Het wordt afgebeeld in Dofflein und Hesse's »Tierbau und Tierleben«.

T.

ONZE MYCOLOGISCHE EXCURSIE TE WINTERSWIJK IN 1916.

E mycologische excursie het vorige jaar te Doetinchem gehouden werd besloten met de afspraak, dat wij in 1916 Winterswijk als uitgangspunt zouden kiezen. Wij gingen van het standpunt uit, dat — in aanmerking genomen wat op de vorige excursie verzameld was — het thans uitgekozen terrein zeker niet minder zou opleveren, terwijl vooral de geologische gesteldheid van den bodem van invloed kon zijn. Bovendien zouden wij een boschrijke streek bezoeken bekend om haar natuurschoon en toch weinig bezocht. Een en ander was voldoende, om op de consulsvergadering de gewone deelnemers aan de mycologische excursies unaniem te doen besluiten in October daar ter plaatse onderzoekingen in te stellen, terwijl aan den ondergeteekende werd opgedragen de voorbereidende maatregelen te treffen.

Aangezien wij waarschijnlijk dicht bij de grens zouden komen, moest er voor gezorgd worden, dat de deelnemers geen proces-verbaal konden krijgen binnen de beruchte 300 Meter. Dat ging heel gemakkelijk. Kolonel v.d. Brugghen te Zwolle, territoriaal bevelhebber van Gelderland en Overijsel, was zoo vriendelijk, ons hierin alle faciliteiten te verleen en zoo

ontving ik voor ieder deelnemer een legitimatiekaart en de bekende blauwe grenskaart, geldig voor de gemeente Winterswijk. 't Is hier zeker de plaats om zijn hoogedelgestr. den dank van de deelnemers te brengen voor de hoogst welwillende wijze, waarop hij ons in dezen van dienst is geweest. Bovendien ondervonden wij van luitenant IJksa in Winterswijk alle medewerking, wat door de deelnemers zeer op prijs werd gesteld.

Van Dr. Goethart was reeds tijdig een stel kaarten bij mij ingekomen ter bestudeering van het terrein, dat mij bij controleering der kaarten vrij lastig scheen, omdat het zoo moeilijk was geschikte plekken op te zoeken waar gebotaniseerd zou worden, daar de omgeving van Winterswijk een en al bosch is. Dat wij echter zulke vruchtbare excursies gehouden en ons op zoo verschillend terrein bewogen hebben, danken wij aan den heer Mr. A. Th. ten Houten te Winterswijk, die op bezoek aan de mycologische tentoonstelling in Amersfoort zich bereid verklaard had ons alle gegevens te verschaffen en beloofd had met ons mee te gaan. Hij heeft op uithnemende wijze onze tochten in elkaar gezet en kende de omstreken van Winterswijk door en door. Gedurende drie dagen maakte hij met alle of een deel der excursisten de tochten mede en de heusche wijze, waarop hij voor alles zorg droeg, zal nog lang in ieders herinnering blijven.

Wat de streek zelf betreft, deze is zoo afwisselend en mycologisch zoo rijk, dat slechts eenige terreinen voldoende konden doorzocht worden en beslist 14 dagen noodig zijn om een totaal overzicht te krijgen van de mycologische flora; Mr. ten Houten had echter een goede keus gedaan en ons in de meest uiteenlopende gedeelten rondgeleid.

De excursies werden gehouden op 14, 15 en 16 October. De deelnemers waren: mej. Cool en de heeren Brakman, Dr. Goethart, van Luyk, de Meyere, Dr. Meulenhoff en de ondergeteekende, terwijl de heeren Kam en Dr. Vuyck op 15 October meegingen.

Wij doorzochten den eersten dag het landgoed Buskers en Bekendelle. Zondags bezocht de eerste groep het Zuidwesten van Winterswijk, terwijl de andere per fiets naar Ratum ging en daar op een tweetal terreinen verzamelde.

Den laatsten dag toerden wij per fiets door het Woold ten Zuiden van Winterswijk. Wij botaniseerden in een paar bosschen, gingen met een gids naar een prachtig stuk hoogveen, dat geheel binnen de 300 M. bij de grens ligt en dat waarschijnlijk intact zal blijven en kwamen daarna bij een zijtak van de Slinge, waarin ons een plek getoond werd, waar de beek over Bonte Zandsteen vloede, geologisch natuurlijk zeer merkwaardig voor Nederland.

Volgens gewoonte werd er 's avonds gedetermineerd met behulp van boek- en plaatwerken en het microscoop.

De volgende soorten werden verzameld:

Amanita mappa, *citrina*, *muscaria*, *pantherina*, *phalloides*, *junquillea*, *rubescens*.

Amanitopsis vaginata.

Lepiota amianthina, *granulosa*, *cristata*, *procera*, *clypeolaria*.

Armillaria mellea.

Tricholoma humile, *melaleucum*, *terreum*, *rutilans*, *columbetta*, *albo-brunneus*, *portentosum*, *sordidum*, *sulfureum*, *saponaceum*, *nudum*, *flavobrunneum*, *Russula*, *pessundatum*, *equestre*, *ustale*, *acerbum*.

Clitocybe laccata, *amethystina*, *rivulosa*, *brumalis*, *clavipes*, *infundibuliformis*, *dealbata*, *obsoleta*, *fragrans*, *odora*, *angustissima*.

Collybia cirrhata, *tuberosa*, *dryophila*, *butyracea*, *radicata*, *maculata*.

Russula pectinata, *fragilis*, *fellea*, *nigricans*, *vesca*, *cyanoxantha*, *rosea*, *adusta*, *foetens*, *ochroleuca*, *Queletii*, *heterophylla*, *alutacea*, *graminicolor*, *depallens*, *lutea*, *rubra*, *lepida*, *puellaris*, *emetica*, *subfoetens*.

Lactarius vellereus, *torminosus*, *theiogalus*, *blennius*, *vietus*, *zonarius*, *subdulcis*, *aurantiacus*, *glyciosmus*, *rufus*, *pallidus*, *mitissimus*, *deliciosus*, *necator*, *insulsus*.

ONZE MYCOLOGISCHE EXCURSIE TE WINTERSWIJK IN 1916. 427

- Hygrophorus pudorinus*, *niveus*, *ceraceus*, *eburneus*, *hypotheius*, *conicus*, *chlorophanus*, *psittacinus*, *flammans*, *coccineus*.
Mycena rugosa, *flavo-alba*, *stannea*, *pura*, *polygramma*, *epipterygia*, *galericulata*, *filipes*, *atrocyanea*, *galopoda*, *alcalina*.
Omphalia maura, *hepatica*, *fibula*, *hydrogramma*, *scyphoides* var. *mutila*, *umbellifera*, *setipes*, *Schizophyllum commune*. *Panus stypticus*. *Lentinus cochleatus*.
Marasmius oreades, *androsaceus*, *urens*, *scorodoneus*, *insititius*.
Pleurotus pinsitus, *mitis*. *Nyctalis parasitica*, *asterospora*.
Cantharellus cibarius, *aurantiacus*, *infundibuliformis*, *umbonatus*.
Pluteus cervinus. *Clitopilus orcella*. *Entoloma nidorosum*.
Nolanea pascua, *hirtipes*.
Cortinarius uraceus, *elatior*, *cinereoviolaceus*, *cinnamomeus*, *semisanguineus*, *mucosus*, *albo-violaceus*, *hinnuleus*, *pholideus*, *erythrinus*, *rigidus*, *bolaris*, *cinnabarinus*, *paleaceus*, *castaneus*, *infractus*, *collinitus*, *germanus*, *leucopus*, *turmalis*, *raphanoides*, *croceo-coeruleus*, *subferrugineus*.
Hebeloma mesophaeum, *crustuliniforme*, *sinapizans*.
Inocybe fastigiata, *geophylla*, *descissa*, *lacera*, *praetervisa*, *asterospora*, *carpta*.
Pholiota radicata, *togularis*, *squarrosa*, *mutabilis spectabilis*, *aurivella*, *caperata*.
Paxillota involutus. *Galera tenera*, *mniofila*, *hypnorum*.
Claudopus variabilis. *Naucoria crobula*.
Flammula lenta, *astragalina*, *conissans*.
Coprinus comatus, *atramentarius*, *plicatilis*, *tomentosus*.
Psalliota haemorrhoidaria, *arvensis*.
Stropharia semiglobata, *stercoraria*, *aeruginosa*.
Hypoloma fasciculare, *sublateritium*, *gossypinum*, *hydrophilum*, *capnoides*.
Panaeolus campanulatus. *Psathyrella disseminata*. *Psilocybe semilanceata*, *uda*.
Boletus luridus, *edulis*, *luteus*, *versipellis*, *subtomentosus*, *variegatus*, *scaber*, *badius*, *cyaneus*, *cavipes*, *elegans*, *chrysenteron*, *bovinus*.
Polyporus versicolor, *abietinus*, *vaporarius*, *cuticularis*, *adustus*, *brumalis*, *hispidus*, *lacteus*, *perennis*, *annosus*, *amorphus*, *betulinus*, *destructor*.
Lenzites betulina, *Ceriumyces albus*. *Daedalea quercina*, *unicolor*.
Hydnum repandum, *imbricatum*, *ferrugineum*, *acre*, *melaleucum*, *scrobiculatum*, *zonatum*, *amarescens*.
Stereum spadiceum, *hirsutum*, *rugosum*, *purpureum*.
Corticium lacteum, *quercinum*, *giganteum*, *radiosum*.
Phlebia merismoides.
Sparassis crispa. *Calocera viscosa*, *cornea*. *Tremellodon gelatinosum*.
Clavaria formosa, *amethystina*, *inaequalis*, *cristata*.
Telephora laciniata, *terrestris*, *anthocephala*, *Sowerbyi*, var. *pannosa* of *pallida*.
Lycoperdon gemmatum, *furfuraceum*, *saccatum*, *echinatum*, *pyriforme*.
Scleroderma vulgare, *verrucosum*.
Bovista plumbea.
Merulius tremellosus, *corium*, *lacrymans*.
Craterellus sinuosus. *Dacryomyces stillatus*, *deliquescens*.
Peziza aurantiaca, *badia*, *onotica*, *Willkommii*.
Bulgaria inquinans. *Leotia lubrica*. *Geoglossum glabrum*.
Helvella crispa, *lacunosa*, *Coryne sarcoides*.
Nectria cinnabarina, *ditissima*. *Cordyceps militaris*. *Hypoxylon coccineum*.
Trichia varia. *Tubulina fragiformis*.
Reticularia lycoperdon. *Leocarpus fragilis*. *Hypocraea gelatinosa*.

428 ONZE MYCOLOGISCHE EXCURSIE TE WINTERSWIJK IN 1916.

Wij determineerden als nieuw voor de flora:

Hygrophorus pudorinus, *Cortinarius turmalis*, *Pholiota caperata*, *Flammula conissans*, *Naucoria erobula*.

Interessante vondsten waren:

Tricholoma acerbum (op 3 plaatsen gevonden), en *Russula rosea* en *graminicolor*, *Omphalia maura*, *pyxidata*, *hydrogramma* en *mutila*, *Pleurotus pinsitus*, *Nyctalis parasitica*, *Lentinus cochleatus*, *Cortinarius raphanoïdes*, *infractus*, en *croceocoeruleus*, *Flammula lenta*, *Boletus cavipes*, *Hydnum amarescens* en *acre*, *Sparassis crispa*, *Clavaria amethystina*, *Thelephora Sowerbyi*, *Tremellodon gelatinosum*, *Craterellus sinuosus*, *Tubulina fragiformis* en *Hypoxylon coccineum*.

Dr. Goethart had een teekenaar van het herbarium meegebracht, die eenige nieuwe soorten afbeeldde.

Wij verzamelden dus 294 soorten, waarvan er verschillende voor de collectie gereserveerd werden.

Het was een excursie, die, op een geschikt tijdstip ondernomen, in alle opzichten geslaagd mag heeten, terwijl eenige regen- en hagelbuien onzen lust en ijver niet konden dooden. Er heerschte de gewone prettige geest, die altijd onze excursies en determineeravonden kenmerkt.

Het aantal deelnemers was groot, waardoor meer terreinen konden bewerkt worden dan vroeger het geval was. Toch geloof ik, dat een tweede excursie in de omgeving van Winterswijk, vooral in de bosschen bij Ratum en Kotten ondernomen, gedurende een ander tijdstip b.v. in begin September, nog zeer loonend zou zijn en alleszins aanbeveling zou verdienen. Mocht hiertoe besloten worden, dan hoop ik, dat Mr. ten Houten gelegenheid zal kunnen vinden om wederom de excursie zoo uitstekend te leiden.

Zwolle.

MEULEMEESTER.

VERSLAG VAN DE TENTOONSTELLING DER NED. MYCOLOGISCHE VEREENIGING

gehouden in het Gebouw „Amicitia” te Amersfoort van 23—26 Sept. 1916.

Eere-Comité.

Mr. J. C. Graaf van Randwijk, Eere-Voorzitter; A. M. Tromp van Holst; R. G. Rijkens; H. J. de Kempnaer; Luit.-Kol. A. B. van Tienhoven; Dr. P. K. Drossaart Lulofs; A. R. Veenstra.

Regelings-Comité.

Joh. Ruys, Voorzitter; J. J. Duyvené de Wit, Secr.-Penningmeester; Mevr. E. Kalshoven—Biermans; A. van Luyk; P. J. A. J. Meulemeester; J. L. F. de Meyere; Mej. Dr. A. A. L. Pilgrim; Kapt. D. A. M. G. Planken. Benevens de overige leden van het Hoofdbestuur: Dr. H. J. Calkoen; Mej. Ch. J. Farret.

Beoordeelings-Comité.

G. Brakman; Mej. Cath. Cool; H. A. A. v. d. Lek; P. Ligtenberg; Dr. J. S. Meulenhoff.

Voorbereiding:

Het beloofde veel dezen keer de tentoonstelling! We waren heel wat geruster over het succes dan het vorige jaar! We troffen vrij wel den besten paddenstoelentijd en er waren er hoopen! Toch hadden we, vreemd genoeg, niet veel soorten meer dan verleden jaar en ook niet veel meer zeldzame dan toen, maar wat er was dat was zeker veel mooier en frisscher